

יוסי גרשטיין ששרד מספר לנוער גרמני

כתבה: אילנה רוזנברג

היא, ועוד שתי שכנות מחליטות להבריה את בניהן אל מחוץ לגטו, אולי שם יצליחו לשרוד. וכך, קוראת לו אמו, הזכורה לו כאשה יפה מאוד, ואומרת לו: "אל תשכח את שמך את הרויך ואת היותך יהודי". יוסי הקטן מתחיל את חייו מחוץ לגטו. בחושים טבעיים ובתבונה נרכשת, הוא מצליח לשרוד. המקום הטוב ביותר למצוא אוכל הם פחי האשפה, המחבוא הטוב ביותר לשינה חטופה, הן עליות הגג. יש גם אנשים טובים, האחד דואג לו למרק חם מדי יום, אך מהר מאוד הוא נעלם. האחרת מכניסה אותו לביתה ודואגת לכל צרכיו באהבה רבה, עד לאותה פקודה המאיימת להוציא להורג כל מי שיימצא בביתו יהודי. וכך הוא נאלץ לעזוב את הבית המאמץ. הבדידות והגעגועים לאמא מתגברים על כל הגיון ומובילים את יוסי בן השמונה, אל הגטו לראות שוב את אמא. בעודו מתקרב אל הגטו נפתח לפתע מולו מכסה הביוב וממנו יוצא יהודי מהגטו, הוא מזהה שהילד יהודי ושואל: "לאן אתה הולך ילד?" יוסי לתומו משיב שהוא רוצה הביתה. "היכן גרת?" "ברחוב קרוכמלנה" הוא עונה. "אין לך לאן לחזור, ילד, כולם כבר נלקחו משם..." השוק חזק! לא אראה עוד את אמי ומשפחתי!!! יוסי ממשיך לשוטט, אך לפתע נשלחת יד מאיימת אל כתפו, ושוטר פולני מביאו ל"אומשגפלאץ", ממנו נשלחו היהודים

למחנות ההשמדה. כעבור יומיים הועלה יוסי עם עוד מאות יהודים לרכבת בהמות. המלחמה מתקרבת לסיימה והרכבת מופצצת ע"י כוחות הברית. וכך נפתחה הדלת, ויוסי נשא רגליו ולא הפסיק לרוץ עד שהתעלף. האיכר שהעיר אותו באמצע השדה, התפלא על המרחק הגדול שיוסי רץ באותו הלילה. האיכר הטוב שיכן אותו בבית סמוך, ויוסי היה יוצא למרעה עם הבקר שלו. יום אחד, ויוסי זוכר היטב, הגיעו יהודים מהג'וינט שתפקידם היה לאסוף ולקבץ את הילדים היהודים שהוסתרו בכפרים ובמנזרים.

בכך תם הפרק הראשון במסכת חייו מלאת ההרפתקאות של יוסי גרשטיין, אותו הוא סיפר לתלמידים הגרמנים. התרשמתי שהנערות והנערים הקשיבו, אך לא ידעו איך להכיל ספור מצמרר שכזה, מורתם הבוגרת היא שהתעניינה מאוד ושאלה וחקרה בנימוס מהול ברגישות. את הגרמנית למד יוסי מקבוצת נערים מגרמניה שאליה צורף כשעלה לארץ.

מה מניע אותך לספר ולתת עדות?

"האמת היא, שעד לפני כשש שנים עצרתי הכל בתוכי, גאולה אשתי שכנעה אותי ללכת ל"עמך", ארגון התומך בשרדי שואה באופן רגשי במיוחד. שם היתה לי תומכת שבמשך שנתיים וחצי של שיחות איתי ואח"כ גם עם גאולה, פתחתי את סגור ליבי.

"לא אשכח ולא אסלח! אבל אני מוכן לקבל את גרמניה והגרמנים של עכשיו". כך אמר לי יוסי גרשטיין, שורד שואה הגר בנס ציונה, והממשיך לקבוצה הגדולה של שורדי שואה הנמצאים במסגרת "מועדון אחווה" בבית האזרח הוותיק. בחודש מרץ האחרון נפגשו שורדי שואה עם נערות ונערים מזולינגן, העיר התאומה של נס ציונה, שממנה מגיעים לארץ, אחת לשנתיים תלמידי בי"ס תיכון.

אחת ממטרות הביקור של הקבוצה הגרמנית היתה להפגש עם שורדי שואה, לראיין אותם, רצוי בגרמנית, וכך לאסוף חומר גלם להעלאת מחזה כדוגמת "תאטרון עדות", הצגה בה מסופרים סיפורים המבוססים על עדות ישירה של השורדים. נכחתי במפגש המרגש שהיה בין יוסי ובין קבוצה קטנה של תלמידות ומורתן. אחת התלמידות שאלה, שאלות מנחות. האחרת הסריטה לאורך הראיון והשאר ישבו והקשיבו בחרדת קודש לסיפורו המרתק. קצרה היריעה מלספר את סיפורו של יוסי, לכן אעשה זאת בקיצור.

בן שש היה עם פרוץ המלחמה, עד אז גר עם הוריו אחותו בת החצי שנה, סבתו וסבו, בוורשה, חייהם התנהלו על מי מנוחות. עד שיום אחד אביו לא שב מעבודתו. אמא, מנסה להחזיק את הבית ולדאוג למשפחה, אבל המצב בגטו הולך ומחמיר, כבר ברור מעל לכל ספק שאין תקווה לתושביו.

הטבות לניצולי שואה

חברים יקרים,

אנו שמחים לבשר לכם כי החל מה-1 לאפריל 2016, אישרה מדינת ישראל לכלל ניצולי השואה, השתתפות עצמית של 25 ₪ בלבד עבור חברות ב"קהילה תומכת" ללא מבחן הכנסות. על מנת להנות מההטבה יש להציג אישור (כל אישור) על קבלת תשלומים או הטבות באופן קבוע או חד פעמי מכל ארגון רשמי (ממשלתי או אחר). כל מסמך המעיד על היותו ניצול שואה, נפגע שואה, וטרן, נכה המלחמה בנאצים מאפשר לזכות בהטבה. יש להגיש את האישורים לרונית, רכזת קהילה תומכת.

ברורים נוספים ניתן לעשות בטל. 08-9300119 ובכתובת רח' בן-גוריון 9 (קומת כניסה), נס ציונה. ■

גימלאי נס-ציונה יש לכם 'קהילה תומכת' סל שרותים לביטחון ושקט אישי

- שירותי 'אב קהילה' (תיקונים קלים, פיקוח וליווי בתיקונים מורכבים, ביקורי בית)
- לחץ מצוקה לשירותים רפואיים 24/7
- סיוע בהבאת תרופות וקניות
- פעילויות תרבות, פנאי ועוד...

למצטרפים חודש ראשון חינם!
* סכסוד לניצולי שואה

עמוד מודעות הגזרות ליהודי ברלין צילם: עוזי שפר

חיה כהן יוזמת התכנית מ"דור לדור" שכנעה אותי לבוא ולספר את סיפורי בבתי הספר בעיר. ההקשבה והאמפטיה של הילדים והנוער מעודדים אותי להמשיך ולהעביר הלאה את מה שעברתי. אינני מרחם על עצמי, ואינני רוצה שירחמו עלי, לכן לא ספרתי כל השנים, אבל עכשיו אני חש שאני חייב לעשות זאת למען ידעו מה קרה שם ואסור שיחזור.

לנוער הגרמני של עכשיו אני מספר, כי חשוב לי שידעו שיש אנשים שלמרות שחוו את השואה, בכל זאת מוכנים להמשיך הלאה בלי הטלת אשם בכל הגרמנים, ועם פתיחות לגרמניה של אחרי המלחמה, זו המנסה להתמודד עם עברה, בין היתר, ע"י הסכם השילומים ועוד תמיכות כספיות גדולות בגופים שונים בארץ, וכן שיתופי פעולה רבים בתחומים שונים רוחניים כמו בתרבות וחינוך, כמו למשל מפגש מסוג זה."

יוסי נשוי לגאולה ולהם ארבעה ילדים ושנים עשר נכדים. ■

בעקבות אנזא"ק - מלחמת העולם הראשונה בישראל

כתבה: רות אקר

ביום אביבי שטוף שמש זכיתי להצטרף לסיור בעקבות אנזא"ק (הקורפוס האוסטרלי והניז'לנדי בצבא הבריטי) בדרום הארץ, בהדרכתו של ערן תירוש, יו"ר העמותה למלחמת העולם הראשונה. נושא זה סיקרן אותי משום שלא דשים בו רבות במחוזותינו, למרות שהוא הארוע החשוב ביותר לעיצוב גבולותיה של א"י בתוך המרחב המזרח תיכוני, ועיצוב כל המדינות סביבנו.

הסיור החל באיזור בארי, שהיה חלק מאזור הקרבות בין עזה לבאר שבע, שם הוקמה אנדרטה בצורת האות A הנקראת "יד אנזא"ק" שנחנכה ב-1967, לזכר חללי החיילים האוסטרלים והניז'לנדיים שנלחמו יחד עם הגנרל אלנבי באיזורינו. אנזא"ק היתה האוגדה הרכובה, על סוסים וגמלים, והשתתפה בכיבוש א"י, ירדן וסוריה.

בסיור שהקיף את כל המסלול בו עברו הלוחמים בדרום למדנו, שאחרי שני קרבות על העיר עזה, הקרב המכריע במהלך המערכה על סיני וא"י, היה הקרב על באר שבע שהתרחש ב-31 באוקטובר 1917.

בין יחידות מהאוגדה הרכובה אנזא"ק וחיל המשלוח של האימפריה הבריטית בפיקודו של אלנבי, לבין הצבא של האימפריה העותומנית בפיקוד גרמני. למדנו בסיור שהבעיה העיקרית של הבריטים הייתה בעיית אספקת המים והמזון לאלפי הבהמות ששרתו אותם: גמלים, פרדות וסוסים.

לצורך זה הבריטים השתלטו על מקורות המים של נחל הבשור. הטורקים עיבו קו הגנה בין עזה לבאר שבע בביצורים חזקים, והחלה מלחמת התשה, שהפכה את ההתקפה הישירה על העיר לאתגר של ממש. כדי להצליח ההתקפה על העיר הפתיעה במיקומה. העותומנים ציפו למתקפה מצד מערב, עזה, ואילו הבריטים לאחר מסע לילי מזרז, כיתרו את ב"ש והגיחו מצד מזרח, שהיה פחות מוגן, פרצו את קווי ההגנה העותומנית וכבשו את העיר בהתקפת פרשים מהאחרונות בהיסטוריה של העת החדשה.

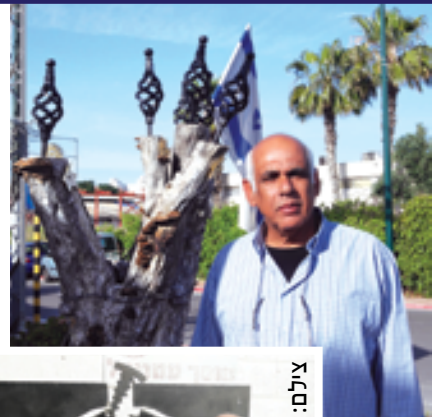
גם על גבעה בתחומי תיכון בן גוריון בעירנו, קיימת אנדרטה לזכר החיילים הניז'לנדיים שנלחמו ונפלו באזור. ממליצה לקוראנו לפקוד את האנדרטה ולקרוא כל מה שיתרחש בימי מלחמת העולם הראשונה כאן, אצלנו בבית. ■

מקור התמונה: Dr. Avi Teicher

ארנון קהלני - מכונאי ואמן פיסול וצילום

כתבה: שלמה חליפה

צילום: עוזי שפר

הפעם האחרונה שבה ראה את אחיו. על דמויות אחיו הבוגרים מספר על השוני ביניהם. "למנו" היו כוחות פסיים גדולים ולאביגדור היו כוחות נפש חזקים. הם היו מתחרים מי יצליח לסחוב שקי מלט למרחק, אביגדור היה זה שחורק שיניים מבצע את המשימה עד כלות כוחותיו מנצח ומתעלף". חלק מסיפור הקריירה הצבאית של האח אביגדור נכתב על יד שבתאי טבת בספר המפורסם "חשופים בצריח", וכן בסיפור "עוז 77" שנכתב על ידו. אביגדור תת אלוף (מיל) זכה בעיטור הגבורה - הגבוה מהעיטורים. גם "מנו" ז"ל וגם ארנון שירתו בשריון. עמנואל היה אמור להיות איש חימוש אך נלחם כארי להגיע לשריון. עמנואל ז"ל זכה לעיטור המופת על גבורתו במלחמה. ארנון מספר על עצמו ששירת תחת פיקודו של אביגדור.

כיצד קיבלתם את ההודעה על נפילתו של עמנואל?

"כולנו כולל אבא היינו מגויסים. אבא נקרא אז על ידי מפקדו ונאמר לו לנסוע הביתה. לבו כבר ניבא לו רעות. הוא נסע עד רפידיים ומשם בטרמפים עד נס ציונה. אני נלחמתי יחד עם אביגדור ברמת הגולן. אביגדור שדאג לי מאוד שלח אותי למפקדה. חיפשתי טלפון וירדתי לראש פינה. בראש פינה צלצלתי הביתה וענה לי דודי סעדיה שביקש שאחזור מיד הביתה. כאשר שאלתי מה קרה ענתה לי רותי אשת אחי "מנו נהרג". לאביגדור שהיה בעיצומה של הלחימה הודיע יאנוש בן גל על נפילתו של עמנואל שלושה ימים אחרי שארנון קיבל את ההודעה, כאשר היה בלב המובלעת הסורית. אביגדור חשב שמדובר בי זעק מרה כי חש שלא שמר עליו מספיק. יאנוש הסביר לו שעמנואל הוא שנפל. אבינו שהגיע לבית הבין כבר שקרה הנורא מכל וצעק בלב קרוע: "מיי? מיי? מי?" וכשנאמר לו "מנו" אבינו נפל והתעלף במקום".

את משפחת קהלני פקד אסון נוסף כאשר גיסו של אביגדור אחי אשתו נפל גם הוא. כאשר שאלתי מה הביא את כל האחים להיות חיילים קרביים הוא עונה חד משמעית שזה הבית שבו גדלו. הבית שידר אהבה למדינה ומחויבות לצה"ל, וגם היום אומר ארנון שעמנואל מת למען המולדת ומותו לא היה לשווא.

את כאבו תעל ארנון לכיוון האמנות - פיסול וצילום. לדבריו